

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯКомисия за енергийно
и водно регулиране**РЕШЕНИЕ****№ ДПРМ-2**

от 19.09.2024 г.

КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание, проведено на 19.09.2024 г., след като разгледа искане с вх. № Е-13-41-55 от 02.05.2024 г. от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД с искане за одобрение на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2024-2033 г., доклад с вх. № Е-Дк-951 от 12.08.2024 г., както и събраните данни от проведено на 22.08.2024 г. обществено обсъждане и постъпилите становища, установи следното:

Административното производство е образувано по постъпило искане с вх. № Е-13-41-55 от 02.05.2024 г. от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) в Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) за одобрение на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2024-2033 г. (Десетгодишен план, Плана).

Съгласно чл. 21, ал. 3, т. 8 от Закона за енергетиката (ЗЕ) комисията одобрява десетгодишен план за развитие на преносната мрежа, наблюдава и контролира изпълнението му при условията и по реда на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НЛДЕ). Условията и редът, по които операторът на електропреносната мрежа разработва и представя в КЕВР десетгодишен план за развитие на мрежата и по които Комисията го одобрява, са регламентирани в чл. 81г от ЗЕ и чл. 112 и сл. от НЛДЕ.

Съгласно разпоредбите на чл. 81г от ЗЕ и чл. 112 и сл. от НЛДЕ, операторът на преносна мрежа разработва, консултира с всички заинтересовани страни и предоставя на Комисията за одобрение десетгодишен план, ежегодно до 30 април. При изготвянето на десетгодишния план за развитие на преносната мрежа, операторът на електропреносната мрежа се съобразява с наличната информация относно предстоящи изменения в производството, доставките, потреблението и обмена с други държави, включително проучванията, плановете и прогнозите по чл. 87, ал. 3 от ЗЕ, като взема предвид и инвестиционните планове за регионални мрежи и мрежи на територията на Европейския съюз. В чл. 81г, ал. 1 от ЗЕ и чл. 112, ал. 3 от НЛДЕ е предвидено изискване операторът на преносна мрежа да консултира разработения десетгодишен план за развитие на преносната мрежа с всички заинтересовани страни. Проектът на план за развитие на мрежата се публикува на интернет страницата на оператора в срок до 30 дни преди внасянето му за одобрение от Комисията.

С Решение № С-5 от 30.07.2015 г. и Решение № С-7 от 05.11.2015 г. на КЕВР, ЕСО ЕАД е сертифициран като и определен за независим преносен оператор (НПО) на електропреносната система на Р България. Нотификацията за определяне на дружеството като НПО е публикувана в „Официален вестник“ на Европейския съюз (бр. С 428 от 19.12.2015 г.) в съответствие с приложимото европейско законодателство към този момент, а именно: чл. 10, пар. 2 от Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (Директива 2009/72/ЕО).

Във връзка с проучването на заявлението на ЕСО ЕАД е сформирана работна група със Заповед № 3-Е-147 от 22.05.2024 г. на председателя на КЕВР.

С писмо с вх. № Е-13-41-55 от 26.07.2024 г. ЕСО ЕАД е представило в КЕВР следната допълнителна информация и документи: справка относно всички инвестиции, за които е взето решение, и относно определените нови инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите три години; отчет на извършените инвестиции за периода от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. съгласно Решение № ДПРМ-2 от 20.10.2023 г. на КЕВР относно одобряване на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2023-2032 г. на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД за основни обекти от електропреносната мрежа, които са реконструирани или са построени нови такива за изпълнение на критериите за сигурност на електроенергийната система (ЕЕС); отчет за всяка неизвършена инвестиция по проект/и с взето инвестиционно решение, която е следвало да бъде завършена до края на 2023 г., ведно с обяснение за неизпълнението и съответните данни и документи в тази връзка, както и с изрично посочване на проектите с изтекъл срок на изпълнение към края на 2023 г., които са включени за изпълнение в предложения за одобрение от КЕВР Десетгодишен план на ЕСО ЕАД за периода 2024-2033 г.

Резултатите от извършения анализ на представения Десетгодишен план на ЕСО ЕАД за периода 2024 – 2033 г. са отразени в доклад с вх. № Е-Дк-951 от 12.08.2024 г., който е приет от КЕВР с решение по Протокол № 235 от 15.08.2024 г., т. 7, на основание чл. 81г, ал. 3 от ЗЕ и чл. 113 от НЛДЕ. В тази връзка, от ЕСО ЕАД с писмо с изх. № Е-13-41-55 от 16.08.2024 г. е поискано да предостави допълнителна информация за срока на изпълнение на определени ключови проекти, както следва:

- п/ст „Зелин“ – изграждане на САУП;
- п/ст „Зелин“ – изграждане на видеонаблюдение, СОТ и пожароизвестяване;
- п/ст „Букьовци“ – изграждане на САУП;
- п/ст „Стралджа“ – изграждане на САУП;
- п/ст „Арпезос“ – изграждане на САУП;
- п/ст „Карлово 1“ – изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС.

С писмо с вх. № Е-13-41-55 от 26.08.2024 г. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е предоставило следната допълнителна информация:

– п/ст „Зелин“ – изграждане на САУП – за обекта е била предвидена и реконструкция на ОРУ 110kV и в тази връзка изграждането на САУП е станало преходен обект 2023-2024 г. и се е извършало заедно с реконструкцията на ОРУ 110kV, като се очаква обектът да бъде технически завършен края на месец август 2024 г.;

– п/ст „Зелин“ – с оглед на текущата реконструкция на ОРУ 110kV, изграждане на видеонаблюдение, СОТ и пожароизвестяване ще се осъществи след завършване на реконструкцията;

– п/ст „Букьовци“ – изграждане на САУП – обектът е станал преходен 2023-2024 г. поради забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, като се очаква да бъде завършен до края на месец август 2024 г.;

– п/ст „Стралджа“ – изграждане на САУП - обектът е завършен на 17.07.2024 г.;

– п/ст „Арпезос“ – изграждане на САУП - обектът е завършен на 02.02.2024 г.;

– п/ст „Карлово 1“ – изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС – обектът е завършен на 22.01.2024 г.

На 22.08.2024 г. е проведено обществено обсъждане на представения от ЕСО ЕАД „План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2024 – 2033 г.“. В предоставения 14-дневен срок, в КЕВР са постъпили становища от „Електроразпределение Север“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД и Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия (АПСТЕ, Асоциацията).

С писмо с вх. № Е-13-273-105 от 30.08.2024 г. „Електроразпределение Север“ АД е изразило становище, че Планът за развитие на преносната електрическа мрежа на България за

периода 2024 – 2033 г. следва да включва инвестициите в електропреносната мрежа, които са насочени към удовлетворяване на потребностите на националните ползватели на тези мрежи, инвестициите в междусистемни връзки и във вътрешната инфраструктура за пренос са еднакво важни. Посочило е, че необходимите инвестиции за развитие на електропреносната мрежа следва да са отразени в Плана независимо от начина им на финансиране, като нормативната рамка не съдържа изискване за тяхното включване или не, съобразно начина на финансирането им. Детайлното изясняване на планираните инвестиции в електропреносната мрежа, които са от значение за вътрешния пазар, ще осигури информация на операторите на електроразпределителните мрежи и на инвеститорите и ще им даде възможност да са реален участник в консултациите по одобряване на плана. На следващо място, „Електроразпределение Север“ АД е посочило, че за дружеството от значение са подстанции, собственост на ЕСО ЕАД, предвид получените искания за присъединяване на обекти за потребление и/или производство на електрическа енергия, съответно откази от страна на ЕСО ЕАД за присъединяване, както следва: п/ст „Варна север“; п/ст „Варна запад“; п/ст „Попово“. „Електроразпределение Север“ АД счита, че в Плана не са предвидени дейности за изпълнение на чл. 13, ал. 1 от Правилата за управление на електроенергийната система за следните подстанции, собственост на електроразпределителното дружество, захранени само с един ВЕЛ 110kV: Подстанция Траката – гр. Варна; Подстанция Бяла – гр. Бяла, област Варна; Подстанция Девня 2 – гр. Девня, област Варна; Подстанция Крушари – с. Крушари, област Добрич; Подстанция Вихър – гр. Завет, област Разград; Подстанция Горна Оряховица запад – гр. Горна Оряховица, област Велико Търново.

В писмо с вх. № Е-13-262-179 от 03.09.2024 г. „Електроразпределение Юг“ ЕАД е изложило, че Планът не предоставя достатъчно убедителна и изчерпателна информация, като предвиденото развитие на мрежата има частичен, а не системен характер. Липсват достатъчно или са само частично засегнати мерки насочени към разрешаването на множество проблеми, забавящи инвестиционните намерения на ползвателите на мрежата и най-вече тези, свързани с връзките между преносната и разпределителните мрежи. „Електроразпределение Юг“ ЕАД счита, че подадените предложения за реконструкции, увеличаване на мощности и изграждане на нови подстанции, съоръжения и електропроводи е следвало да попаднат в обхвата на Плана. Дружеството посочва, че тези проекти са необходими, както поради интензивното строителство и индустриално развитие в конкретните райони, така и за да се отговори на търсенето от производителите на възобновяема енергия за присъединяване към тяхната разпределителна мрежа. Дружеството посочва също, че в Плана на практика не се предвижда развитие на електропреносната мрежа за поемане на нови локални товари, като в неговата т. б.1 такъв приоритет изобщо не е посочен. Освен това електроразпределителното дружество счита, че наред с интеграцията в европейските пазари, преносния оператор има структурен ангажимент към разпределителните мрежи и местната инфраструктура в Република България, с които формират цялостна интегрирана система. „Електроразпределение Юг“ ЕАД посочва, че е необходимо изграждане на нови електропроводи и подстанции с цел повишаване на сигурността, подобряване на резервираността и намаляване на капацитивните токове. Дружеството изтъква, че е необходим проактивен подход, който да включва внимателен анализ на нуждите на всеки конкретен район и стратегически инвестиции за увеличаване на преносната способност на мрежата. Операторът на електроразпределителната мрежа не споделя разбирането, че Планът следва да включва единствено проекти, финансирани чрез регулирани приходи от тарифи за достъп и пренос, като няма законово основание проектите да се делят според метода на финансирането им.

С писмо с вх. № Е-13-41-55 от 09.09.2024 г. Асоциацията за производство съхранение и търговия на електроенергия е посочила, че Планът е основан на Проекта на стратегия за устойчиво енергийно развитие (ПСУЕР), който е работен документ с неясни допускания и множество слабости и счита, че това може да доведе до грешки в предвижданията и развитието на електропреносната мрежа, както и до неефективно разпределение на ресурси и инвестиции в сектора.

АПСТЕ препоръчва Планът да бъде ориентиран спрямо референтни сценарии, основани на Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПЕК), като счита този официален документ са по-подходящ и съответстващ на изпълнението на стратегическите енергийни цели. Асоциацията счита, че Планът следва да бъде финализиран на базата на актуализиран ИНПЕК, за да се осигури по-голяма стабилност в планирането и да се избегнат потенциални неефективни решения.

АПСТЕ изтъква, че в следващите години предстои значителен ръст на ВЕИ мощностите и особено в частта им на ВяЕЦ, които според нея имат значително по-голям потенциал за развитие, спрямо заложения в десетгодишния план за развитие на преносната мрежа, доколкото ЕСО ЕАД стъпва в плановете си на подценените данни заложени в ИНПЕК и ПСУЕР. В допълнение, Асоциацията счита, че е необходимо да се обърне специално внимание на системите за съхранение на енергия чрез батерии (ССЕБ), като според ПСУЕР до 2033 г. се очаква да бъдат присъединени 1670 MW батерии и част от тях ще бъдат финансирани по Националния план за възстановяване и устойчивост. В Плана липсват важни детайли относно продължителността на съхранението, общия очакван енергиен капацитет и ролята, която тези активи ще играят за управлението на електроенергийната система. По отношение на отворената към момента за кандидатстване процедура RESTORE се очаква 3000 MWh използваем енергиен капацитет да бъде присъединен към електропреносната мрежа на ЕСО ЕАД до 30.03.2026 г. и това налага Планът да бъде допълнен с по-конкретни прогнози и стратегии за интеграция на системи за съхранение на енергия.

Асоциацията изразява подкрепа за стратегията за развитие на електропреносната мрежа съгласно т. 6 от проекта на Плана, фокусираща се върху модернизацията и разширяването на мрежата, като подкрепя изцяло тезата на ЕСО ЕАД за важността на обновяване на мрежата 400kV. В допълнение към поэтапната замяна на остарели далекопроводи 220kV с такива 400kV е належащо и изграждането на нови далекопроводи 400kV в Югоизточна и Североизточна България, където се предвижда инсталиране на значителен брой нови ВЕИ мощности. АПСТЕ подкрепя напълно и заложените планове за подобряване на системната свързаност със съседни държави и останалите страни от региона на Централна и Югоизточна Европа.

След проведеното обществено обсъждане с писмо с изх. № Е-13-41-55 от 10.09.2024 г. КЕВР е предоставила на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД постъпилите в 14-дневен срок предложения по Плана, като е изискала становище по тях.

С писмо с вх. № Е-13-41-55 от 17.09.2024 г. ЕСО ЕАД е изразило своето становище по предоставените предложения. ЕСО ЕАД посочва, че „Планът за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2024 – 2033 г.“ е разработен съгласно чл. 81г от ЗЕ и глава втора, раздел три от Правилата за управление на електроенергийната система (ПУЕЕС, чл. 10 до 16). В Десетгодишните планове на ЕСО ЕАД, приоритетно се описва необходимото развитие на електропреносна мрежа с нейните елементи от системно значение, и със съответната инфраструктура. Присъединяването на обектите, касаещи електроразпределителните дружества се решава технически в работен порядък, в съответствие с Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, като ЕСО ЕАД своевременно обработва подадените искания за присъединяване, със съпътстващите ги документи, извършва необходимите проучвания и на технически съвети, взема необходимите решения за присъединяване и за необходимото развитие на мрежата.

По отношение на становището на „Електроразпределение Север“ АД във връзка с искането за увеличаване на товарите, респективно трансформаторната мощност, присъединена към п/ст. „Варна север“, ЕСО ЕАД посочва, че проучва и оценява възможността за монтаж на трети трансформатор, който да поеме увеличението товар на района. С оглед на наблюдаваното разрастване на гр. Варна в северозападна посока, счита за по-реалистичен вариант за адекватен отговор на нарастващите товари в района изграждане на нова подстанция в района на гр. Аксаково. ЕСО ЕАД разглежда възможността за изграждане на нова подстанция, но няма подадено искане от „Електроразпределение Север“ АД и липсва информация за „концентрацията/разпределението“ на товарите, с оглед избор на подходящ терен за новия

обект. Относно предложението за необходимото развитие на п/ст. „Варна запад“, дружеството изразява становище, че в нея са инсталирани 3 бр. силови трансформатори с обща мощност 130 MVA, а разширението и не е реалистично решение за справяне с повишените товари, предвид липсата на подходящ терен, както и че чисто аритметичното увеличаване на трансформаторната мощност или концентрирането ѝ в дадения обект за захранване на консуматорите, води след себе си до намаляване надеждността на захранване и трудности при резервирането му в ремонтни и/или аварийни схеми. По отношение на едностранно захранените подстанции на „Електроразпределение Север“ АД ЕСО ЕАД, посочва че вторите захранвания се решават технически в работен порядък, в съответствие с Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, след подадени съответни искания за проучване на условията за присъединяване на обекти на оператор на разпределителна мрежа към преносната електрическа мрежа.

По отношение на становището на „Електроразпределение Юг“ АД ЕСО ЕАД посочва, че подадените от електроразпределителното дружество предложения за проекти за реконструкция, увеличаването на мощност и изграждане на подстанции, съоръжения и електропроводи не са подкрепени с подробни данни и информация, изисквани многократно от тяхна страна, на базата на които да се направят подробните разчети и да се предвидят за изпълнение. Твърдението, че са налице малко случаи, в които е предвидено развитие на локално ниво е невярно, предвид наличието в плана на подмяна на 100 бр. силови трансформатори, което пряко влияе върху исканията и намеренията на разпределителното дружество за развитие на електроразпределителната мрежа.

В допълнение и като добър пример ЕСО ЕАД посочва, че „ЕРМ Запад“ ЕАД са подали своевременно искания за четири подстанции и в кратки срокове се е достигнало до предварителни договори. Като резултат е определено присъединяването на новите п/ст. „Искър“ и п/ст. „Банишора“, възстановяване присъединяването на п/ст. „Орландовци“ (Бенковски) и второ захранване на п/ст. „Верила“. В заключение дружеството изтъква, че изпълнява всички свои ангажименти в съответствие с лицензионните си задължения, като извършва дейности по строителство на нови, рехабилитация и реконструкция на съществуващи елементи на преносната мрежа. Всички договори за присъединяване на производители и/или потребители на електрическа енергия са неразделна част от тази дейност, като всички работи по обекти на ЕСО ЕАД се реализират при стриктно спазване на действащата нормативна база и след надлежно съгласуване с разпределителното предприятие в определените срокове.

По становището на АПСТЕ преносния оператор предоставя следното становище:

ЕСО ЕАД напълно спазва задълженията си вменени по ЗЕ, в т.ч. сроковете за изпълнението им. Утвърден актуализиран ИНПЕК не е наличен и към края на третото тримесечие на годината и няма как до 30.04.2024 г. ЕСО ЕАД да разработи, консултира и предостави на КЕВР десетгодишен план, основан на несъществуващ към онзи момент актуализиран ИНПЕК, а и понастоящем липсва утвърден актуализиран ИНПЕК. В допълнение, текущите сценарии на ИНПЕК ползват като основа ПСУЕР и се припокриват до такава степен, че тяхното различие не би повлияло съществено на крайните резултати и констатации в десетгодишния план. В случай, че България има окончателно утвърден актуализиран ИНПЕК, то неговите сценарии ще бъдат заложи като референтни в следващия десетгодишен план, който ще бъде разработен, консултиран и предоставен на КЕВР до 30.04.2025 г.

Десетгодишният план на ЕСО ЕАД е за развитие на електропреносната мрежа, а не на производствените мощности и тези за съхранение на енергия, като в неговите сценарии независимо от ПСУЕР и ИНПЕК, има сценарий, който се основава на сключени договори за присъединяване между ЕСО ЕАД, операторите на разпределителни мрежи и реални инвеститори във ВЕИ. Сценариите на Плана се основават на оценката на ресурсната адекватност на България (издание 2023 година), налична на сайта на ЕСО ЕАД и там може да бъдат намерени подробни резултати относно „продължителността на съхранението, общия очакван енергиен капацитет и ролята която тези активи ще играят за управлението на

електроенергийната система“. Към момента е отворена за кандидатстване процедура по RESTORE, но крайния срок за подаване на документи е 21.11.2024 г., а окончателното селектиране на кандидатите ще приключи вероятно в началото на следващата година. В този смисъл, резултатите от процедурата по RESTORE ще бъдат конкретизирани в следващия десетгодишен план, който ще бъде разработен, консултиран и предоставен на КЕВР до 30.04.2025 г. Развитието на ВЕИ сектора е динамично и ежедневно в ЕСО ЕАД постъпват значително количество заявления за присъединяване на ВЕИ производители към мрежата високо напрежение и мрежите на електроразпределителните дружества. Има висок ръст на исканията за присъединяване на ССЕБ на ниво 20kV и на ниво ВН. Определяне на необходимата реконструкция и разширение на подстанциите 110kV/Ср.Н на годишна база и вписването им в десетгодишните планове на ЕСО ЕАД, няма да е от полза за присъединяването на ВЕИ и ССЕБ и ще нарушава сроковете, предвидени в Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, ЗЕВИ и ЗУТ. В тази връзка, присъединяването обектите на ВЕИ и ССЕБ се решава в съответствие с Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи.

Във връзка с изложените становища от заинтересованите лица и съдържащите се в тях искания и предложения, КЕВР счита, че същите следва да бъдат разгледани в процедурата по изготвяне на Десетгодишният план за периода 2025 г. – 2034 г. при провеждането на консултации от страна на ЕСО ЕАД.

След проучване на представения План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2024-2033 г. е установено следното:

Предложеният от изпълнителния директор на ЕСО ЕАД План е съгласуван от Управителния съвет на дружеството с Решение по Протокол № 19 от 29.04.2024 г., по т. 16 ЕСО ЕАД посочва, че Десетгодишният план за периода 2024 г. – 2033 г. е оповестен на интернет страницата на ЕСО ЕАД на 25.03.2024 г. в рубриката в раздел Диспечериране/Развитие на ЕЕС (на адрес: <https://www.eso.bg/fileObj.php?oid=5010>). Следователно, публикуването е извършено в срока по чл. 112, ал. 3, изречение второ от НЛДЕ.

ЕСО ЕАД посочва, че в едномесечния срок за провеждане на консултациите са постъпили четири становища с коментари по плана: от Александър Латев, от „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, от „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД и „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД Планът за развитие на електропреносната мрежа на Р България за периода 2024-2033 г. е разработен съгласно чл. 81г, ал. 1 от ЗЕ и при спазване на разпоредбата на чл. 81г, ал. 2, изречение първо от ЗЕ и Глава втора, Раздел III от ПУЕЕС, като е съобразен с изискванията на Европейската организация на операторите на електропреносни системи (ENTSO-E) и с Рамково Споразумение за работа в синхронната зона за регионална група Континентална Европа (Synchronous Area Framework Agreement for RC CE).

Десетгодишният план за развитие съдържа основната инфраструктура за пренос на електроенергия, която се предвижда за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация през следващите десет години. Той осигурява своевременно и хармонично изграждане и въвеждане в експлоатация на нови елементи на електропреносната мрежа за икономична и сигурна работа на ЕЕС, при спазване критериите за сигурност и действащите стандарти за качество на електроснабдяването.

Десетгодишният план съдържа следната основна информация:

- анализ на потреблението на електрическа енергия в електроенергийната система (ЕЕС) на България и прогноза за развитие на електрическите товари до 2033 г.;
- анализ на производствените мощности в ЕЕС на България, включително от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ);
- прогнозни мощностни и електроенергийни баланси на ЕЕС за референтен и алтернативен сценарии;

- възможности за управление и анализ гъвкавостта на производствените мощности: базови мощности, мощности с приоритетно производство, балансиращи и резервиращи мощности, регулиращи мощности;
- изследване на потокоразпределението и нивата на напреженията в електропреносната мрежа, в съответствие с прогнозните мощностни баланси;
- развитие на електропреносната мрежа, включително изграждане на нови междусистемни електропроводи;
- нива на токовете на къси съединения на шини 400kV, 220kV и 110kV на подстанциите от системно значение;
- развитие на телекомуникационната инфраструктура за осигуряване на наблюдаемостта на ЕЕС;
- оценка на необходимите инвестиции, за реализация на предложения план за развитие на електропреносната мрежа.

Дружеството предвижда график за развитие на електропреносната мрежа с достатъчна перспектива във времето така, че да могат да бъдат изпълнени всички дейности по съгласуване, проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на планираните нови съоръжения, без да се нарушава нормалната работа на електроенергийната система. В Плана се определя развитието на преносната електрическа мрежа на Р България до 2033 г., така че да се създадат необходимите технически условия за сигурно и качествено доставяне на произведената електрическа енергия до всички възли на електропреносната мрежа, за устойчива работа и развитие на производствените мощности в страната и жизненост на пазара на електрическа енергия.

В Десетгодишния план за периода 2024 г. – 2033 г. ЕСО ЕАД е направило анализ и прогноза за развитие на потреблението на електрическа енергия в страната като посочва, че вследствие на провежданите политики за енергийна ефективност (саниране, енергоспестяващи електроуреди и цели производства и т.н.) и навлизането на нови технологии, са възникнали множество фактори, влияещи по различен начин върху електропотреблението в страната. ЕСО ЕАД посочва, че на практика през последните години, не се наблюдават ясно определени тенденции в брутно електрорепотребление, дори то да бъде приведено към нормални средномесечни температури.

Прогнозата за развитие на брутно електрорепотребление в страната е съобразена с прогнозите на Европейската комисия (ЕК) до 2050 г., на Агенцията за устойчиво енергийно развитие, на Българска академия на науките и на Министерство на финансите (по отношение на брутно вътрешен продукт). В прогнозата е отчетен и опитът на ЕСО ЕАД от последните години, който показва, че електропотреблението варира в тесни граници като максималните прогнози от всички години са далеч от реализацията и проектната ѝ тенденция.

На база на гореизложеното при разработването на Плана ЕСО ЕАД е приело три основни сценария за развитие на електропотреблението, към които е добавен и сценария на проект на стратегията за устойчиво енергийно развитие (ПСУЕР):

Сценарий „Проект на стратегията за устойчиво енергийно развитие“

В съответствие с Европейските цели за декарбонизация в перспектива до 2050 г., в проектът на стратегията е заложен плавен ръст на електропотреблението, в следствие заложената електрификация в секторите отопление, транспорт и промишленост, в т.ч. добив на зелен водород през 2033 г. се очаква брутно потребление на електроенергия да достигне 41 400 GWh.

Максимален сценарий

Този сценарий за брутно електропотребление без помпи съвпада с тренда на референтния такъв за крайното електропотребление в страната на Европейската комисия за периода 2015 г. – 2025 г. и почти съвпада със сценария на ПСУЕР. Предвижда се увеличаване на електропотреблението с умерени темпове. Заложено е забавяне в прилагането на различни иновативни мерки за повишаване на енергийна ефективност. Към 2033 г. се очаква брутно потребление да достигне 41 450 GWh.

Минимален сценарий

При този сценарий е предвидено задържане на нивото на електропотреблението без помпи за целия период, поради по-интензивно прилагане на мерки за енергийна ефективност. През 2033 г. брутното електропотреблението достига 37 950 GWh.

Прогнозата за развитие на производствените мощности на Р България до 2033 г. се основава на изразените от производствените дружества инвестиционни намерения. Независимо от получената информация, планът за развитие на мрежата се основава на заложените инсталирани мощности в ПСУЕР. По-долу са отразени разликите между актуалните инвестиционни намерения на производствените дружества и проекта на стратегията.

Предвидените за въвеждане в експлоатация ВЕИ, в т.ч. съгласно сключените предварителни и окончателни договори за присъединяване на нива преносна и разпределителни мрежи са изложени в таблица 1.

Вид ВЕИ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Общо за периода до 2033 г.
ВяЕЦ, MW	143	140	140	140	140	5	5	5	105	5	828
ФЕЦ, MWp	3 243	2 136	2 937	1 968	2 795	302	308	302	302	492	14 785
ВЕЦ, MW	6	0	2	0	0	0	0	0	800	800	1 608
БиоЕЦ, MWе	1	2	27	2	2	2	2	2	8	2	50
Хибридни централи, MW	5	0	0	151	100	0	0	0	0	0	256
Общо	3 398	2 278	3 106	2 261	3 037	309	315	309	1 215	1 299	17 527

Към тези стойности, следва да се добавят и вече въведените в експлоатация ВЕИ, посочени в таблица 2, към края на 2023 г., в MW.

ВЕЦ (без помпи)	2 350
Вятърни ЕЦ	705
Фотоволтаични ЕЦ	2 879
Биомаса и биогаз	77

За периода 2024 г. – 2033 г. съгласно инвестиционните намерения са планирани за изграждане общо 19 314 MW нови мощности, 17 529 MW от които са ВЕИ.

В проекта на стратегията на Република България са предвидени нови ядрени мощности извън обхвата на настоящия план. Тъй като мащабът на тези мощности е концентриран, а не децентрализиран като ВЕИ, то влиянието им е съществено върху развитието на електропреносната мрежа и изисква значителни и продължителни предпроектни проучвания и съгласувателни процедури.

ЕСО ЕАД посочва, че за развитието на електропреносната мрежа на страната в перспектива до 2033 г., определящи при този сценарий се явяват мощностите и електроенергийните баланси, базирани на заложеното развитие на електропотреблението и производствените мощности, според ПСУЕР. ЕСО ЕАД отбелязва, че на база статистиката от изминали години, екстремални зимни товари се реализират вследствие наличието на много ниски температури, съчетани със силен вятър. В тези случаи, генерацията от вятърни електроцентрали (ВяЕЦ) подпомага покриването на върховото потребление. По-критични за обезпечаването на електрическите товари през зимата са случаите, в които има много ниски температури, но без наличие на вятър, респективно вятърна генерация.

На следващата таблица е представен прогнозния брутен електроенергиен баланс.

Балансов показател/година	2025	2028	2033
Общо КЕЦ на въглища	2 300 000	0	0
Общо КЕЦ на газ	0	0	0
АЕЦ Козлодуй	16 200 000	16 250 000	16 200 000
Общо топлофикационни ЕЦ	2 800 000	2 900 000	2 900 000
Общо заводски ЕЦ	1 000 000	1 500 000	1 500 000
ВЕЦ на НЕК	3 000 000	2 530 000	2 290 000
ПАВЕЦ на НЕК	15 000	67 000	665 000
ВЕЦ извън НЕК	1 350 000	1 350 000	1 350 000
ВЕИ, в т.ч.:	7 680 000	10 500 000	18 260 000
ВяЕЦ	1 400 000	2 300 000	6 800 000
ФЕЦ	5 480 000	6 600 000	9 860 000
Други ВЕИ	800 000	1 600 000	1 600 000
Батерии(разряд)	225 000	260 000	1 390 000
Доставки на електроенергия	34 570 000	35 357 000	44 555 000
Брутно електропотребление	37 600 000	39 700 000	41 400 000
Помпи ПАВЕЦ	20 000	95 000	880 000
Батерии(заряд)	265 000	305 000	1 635 000
Салдо (износ-внос)	-3 315 000	-4 743 000	640 000

Според ЕСО ЕАД, пазарното моделиране показва, че страната ни от основен износител през последните две десетилетия, ще покрива потреблението си чрез внос на по-конкурентна цена.

Сценариите на ПСУЕР определят високо навлизане на несинхронни ВЕИ и поетапно извеждане от експлоатация на съществуващите лигнитни централи, без пускане в експлоатация на нови газо-парови електрически централи (ГПЕЦ). ЕСО ЕАД предвижда, че размера на балансиращите услуги ще се увеличи, поради огромното нарастване на трансграничния обем, причинено от променливото електропроизводство от ВЕИ и неговото регионално оползотворяване. ФЕЦ и ВяЕЦ намаляват сигурността на ЕЕС, по отношение на денонощното поддържане на честотата и обменните мощности, поддържане на напрежението в допустимите граници, устойчивостта и инерцията на системата, потискане на нискочестотните колебания на активна мощност.

ЕСО ЕАД посочва, че въвеждането на нови технологии ще доведат до значителни инвестиционни и оперативни разходи, като закупуване на съществуващи и нови видове допълнителни услуги от алтернативни генериращи източници на електроенергия, както следва: резерв за първично регулиране на честотата, резерв за автоматично вторично регулиране на честотата и обменни мощности, предоставяне на „синтетична“ инерция, участие в тока на късо съединение, участие в потискането на междусистемните колебания на активната мощност.

За да се гарантира достатъчно и гъвкаво развитие на производствените мощности, е необходимо да се предприемат допълнителни мерки. Някои от тези мерки, които са приоритет на ЕСО ЕАД и БНЕБ ЕАД, са пазарни и вече са реализирани, а други предстои да се реализират в близките години:

- присъединяване към пазарното обединение в рамките на деня (реализирано);
- присъединяване към пазарното обединение за ден-напред (реализирано);
- присъединяване към платформата за нетиране на нежеланите отклонения (реализирано);
- присъединяване към платформите за балансиране на ENTSO-E.

Възможните допълнителни решения са следните:

- да се осигури механизъм за непрекъсната работа на минимален състав от кондензационни въглищни блокове, чрез цената за достъп;
- изграждане на газо-парови мощности, като е необходима икономическа оценка, отчитайки себестойността на газа;
- възстановяване хидроагрегатите на ПАВЕЦ „Чаира“ и изграждане на язовир „Яденица“, както е пояснено по-горе;
- изграждане на нови ПАВЕЦ;
- изграждане на нови ядрени мощности, с възможност на блоковете за промяна на натоварването в денонощен разрез;
- изграждане на иновативни и пожаробезопасни системи за съхранение на енергия;
- изграждане на инсталации за добив на водород;
- участие на активни потребители като доставчици на резерв, чрез механизма на пазара на балансираща енергия.

Планиране развитието на електропреносната мрежа е свързано с изпълнението на следните основни изисквания и европейски политики:

- сигурност при снабдяването с електрическа енергия на потребителите и електроразпределителните мрежи при нормални и ремонтни схеми;
- повишаване на трансграничните капацитети за обмен на електроенергия със страните от югоизточна Европа, за изпълнение на чл. 16, пар. 8 на Регламент (ЕС) 2019/943, относно вътрешния пазар на електроенергия;
- присъединяване на нови синхронни и паркови генериращи модули;
- повишаване на ефективността при преноса на електроенергия;
- присъединяване на нови мощности за съхранение на енергия;
- възможност за експлоатация и поддръжка на електропреносната мрежа при висок дял на децентрализираното производство.

Българската електропреносна мрежа е част от обединената преносна мрежа на страните от континентална Европа и развитието ѝ е тясно свързано с развитието на мрежите на съседните страни. При изготвяне на настоящия Десет годишен план, освен решаване на техническите проблеми по електропреносната мрежа, са взети предвид и резултатите от пазарните и мрежовите изчисления, извършени в работната група „Югоизточна Европа“ към ENTSO-е, при изготвяне на регионалния инвестиционен план 2022 г. В групата са представени системните оператори на страните от Балканския полуостров, Унгария, Италия и Кипър.

Резултатите от пазарните изчисления, извършени въз основа на прогнозата на всеки системен оператор за развитие на производството и потреблението на електрическа енергия, показват съществени разлики в сравнение с предишния регионален план. Прогнозите на турския оператор са за голям ръст на нови генериращи източници, с ниска цена на електроенергията и възможност за целогодишен експорт. До момента обаче, турската страна ограничава преносния капацитет в посока от Турция към България и Гърция до годишните стойности. В същото време, в българската ЕЕС не се предвиждат инвестиции за нови мащабни източници на електроенергия, достъпни 24 часа в денонощието, които да не отделят парникови газове. Това ще доведе до повишаване на транзитните потоци на електроенергия през нашата преносна мрежа в направление изток-запад и ще се изискват по-големи преносни възможности, за да не се ограничава търговията на електроенергия. Транзитът на електрическа енергия през нашата страна би станал още по-голям, при редуциране на производството от генериращите мощности в комплекса „Марица изток“.

Мрежа 400кV

Мрежа 400кV е гръбнака на електропреносната мрежа в България. Географското разположение на страната предполага в бъдеще голям търговски интерес за транзит на електрическа енергия през електропреносната мрежа на страната.

От юли 2023 г. е въведен в експлоатация новият междусистемен електропровод п/ст „Марица изток“ – п/ст „Неа Санта“ (Гърция).

Във връзка с инвестиционен интерес за присъединяване на значителни генериращи нови мощности от ВЕИ паркови модули към електропреносната мрежа, в югоизточната и североизточната част на страната, е необходимо значително развитие на електропреносната мрежа. Предвижда се изграждане на нов пръстен 400kV: п/ст Марица изток – п/ст Узунджово (съществуващата подстанция се реконструира като 400/110kV) – п/ст Любимец 2 (нова) – п/ст Тенево 2(нова). В североизточна България се планира изграждане на нов пръстен 400kV: п/ст Варна – п/ст Добрич 2 (нова, в нея се разкъсва двойния ЕП Белгун/Сенокос) – ВС Генерал Тошево 2 (нова) – ВС Свобода (нова, в нея се разкъсват междусистемните ЕП Дружба и Съединение).

След 2033 г. се предвижда изграждане на втори междусистемен електропровод със Сърбия и трети междусистемен електропровод с Турция, които не са в обхвата на настоящия десетгодишен план.

Мрежа 220kV

Приета е концепция, преносната мрежа 220kV да не се развива повече и да се редуцира, за сметка на мрежи 400kV и 110kV. В дългосрочен план се обмисля реконструкция на някои вътрешни електропроводи 220kV и прилежащите им подстанции към ниво 400kV по направления, които са приоритетни за ЕЕС на страната.

Мрежа 110kV

Мрежа 110kV има преобладаващо локално значение и нейното развитие се обуславя от:

- подобряване сигурността на захранване на потребителите;
- подобряване обмена на електроенергия с разпределителните мрежи;
- присъединяване на директни потребители при необходимата категория на осигуреност;
- присъединяване на генериращи модули – директни и в разпределителните мрежи.

За изготвяне на десетгодишния план, са разработени изчислителни модели за различни режими, с дългосрочен хоризонт (2033 г.). Създадени са модели, като са отразени някои възможни сценарии за оценка на адекватността на мрежата. За 2033 г. това е пълното спиране на производството на електроенергия от въглища и въвеждане в експлоатация на нови газови мощности, а очакваният екстремален максимален товар на ЕЕС за 2033 г. е 7600 MW.

Съгласно Правилата за управление на електроенергийната система е направена проверка на изпълнението на критерия „n-1“ за всяка от обследваните схеми, при екстремален товар от 7600MW, която показва че преносната електрическа мрежа 400kV и 220kV отговаря на критерия за сигурност.

В плана е предвиден проект от общ европейски интерес „CARMEN“, който има за цел да засили сътрудничеството на източната граница на ЕС с физически и нефизически действия за оптимизирана свързаност. Чрез цифровизация и физическо надграждане на целевата енергийна инфраструктура, изпълнението на проекта „CARMEN“ ще насърчи трансграничното сътрудничество между Румъния, България и други съседни държави като Унгария, Молдова и Украйна.

Дейностите, предвидени да се изпълняват на територията на Р България от ЕСО ЕАД са разделени в следните три работни пакета:

- изграждане на четири нови подстанции 400/110 kV: Свобода, Генерал Тошево 2, Добрич 2 и Плевен 3;
- реконструкция, разширение и въвеждане на системи за автоматизирано управление в подстанциите: Мадара и Образцов чифлик; въвеждане на системи за автоматизирано управление в подстанциите: Варна, Добруджа, Горна Оряховица, Балкан и Мизия;
- изграждане на нови електропроводи 400 kV между подстанциите: Свобода – Генерал Тошево 2; Добрич 2 – Генерал Тошево 2; Добрич 2 – Варна; Варна – Образцов чифлик; Царевец – Образцов чифлик и Мизия - Царевец.
- ЕСО ЕАД посочва, че наличието на работещи ПАВЕЦ значително смекчава проблема с балансиране на ВЕИ, респективно ограничаване на конвенционалните мощности, в периодите с ниски товари.

ПАВЕЦ „Чаира“

Използваемостта на ПАВЕЦ „Чаира“ в помпен режим е ограничена от 4 до 6 часа при максимална мощност и оптимално ниво на долния изравнител. Значително повишаване използваемостта на ПАВЕЦ „Чаира“ в обратими режими може да се постигне чрез увеличаване обема на долния изравнител и свързването му с бъдещ язовир „Яденица“, чрез реверсивен напорен тунел.

НЕК ЕАД кандидатства за включване в следващия план на ENTSO-е и последващо кандидатстване като европейски проект от общ интерес с проекта „Изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“.

ПАВЕЦ „Чаира“ е присъединен към ВС Ветрен с два ЕП 400kV. Проектът за изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“, не променя инсталираната мощност, а увеличава нейната използваемост, като превръща централата от дневен в седмичен изравнител. Проектът не изисква промяна в присъединяването на ПАВЕЦ „Чаира“ към преносната мрежа.

ПАВЕЦ „Батак“

НЕК кандидатства за включване в следващия план на ENTSO-е и последващо кандидатстване като европейски проект от общ интерес с проекта „Изграждане на ПАВЕЦ „Батак“, при вече изградени язовири от каскада „Баташки водносилов път“. Очакваната инсталирана мощност в генераторен режим е около 800MW, а в помпен режим е около 730MW. Горен изравнител са язовирите „Голям Беглик“ и „Широка поляна“, а долен изравнител е язовир „Батак“.

ПАВЕЦ „Доспат“

НЕК кандидатства за включване в следващия план на ENTSO-е и последващо кандидатстване като европейски проект от общ интерес с проекта „Изграждане на ПАВЕЦ „Доспат“. Очакваната инсталирана мощност в генераторен режим е около 800MW, а в помпен режим е около 730MW. Горен изравнител са язовирите „Голям Беглик“ и „Широка поляна“, а долен изравнител е язовир „Доспат“.

Проектите за изграждане на ПАВЕЦ „Батак“ и ПАВЕЦ „Доспат“ изискват присъединяване към мрежа 400kV, при изпълнение на критериите за сигурност по чл. 13, ал. 1 на ПУЕЕС. В тази връзка е необходимо изграждане на нов пръстен 400kV, както следва:

– нов ЕП 400kV п/ст Алеко 2 – ПАВЕЦ Батак, с дължина около 31km, с проводници 3xАСО400.

– нов ЕП 400kV ПАВЕЦ Батак – ПАВЕЦ Доспат, с дължина около 34km, с проводници 3xАСО400.

– нов ЕП 400kV ПАВЕЦ Доспат – п/ст Благоевград, с дължина около 100km, с проводници 3xАСО400.

– разширение на ОРУ 400kV на п/ст Благоевград с изводно поле за новия електропровод и инсталиране на ШР 200MVA_г на 400kV.

В проекта на стратегията на Р България са предвидени нови ядрени мощности, които са извън обхвата на настоящия план.

Във връзка с изискванията на чл. 81г, ал. 1, т. 2 от ЗЕ, в Плана за развитие на преносната електрическа мрежа на Р България за периода 2024-2033 г., ЕСО ЕАД е определило ключови проекти за 2023 г., 2024 г. и 2025 г., както следва:

Основни обекти от електропреносната мрежа, които трябва да бъдат реконструирани или да бъдат изградени нови, за изпълнение на критериите за сигурност на ЕЕС:

Наименование на обекта	Период на изграждане
ЕЛЕКТРОПРОВОДИ	
ЕЛЕКТРОПРОВОДИ СЪС СОБСТВЕНО ФИНАНСИРАНЕ	
ЕЛЕКТРОМЕХАНИЧНА ЧАСТ	
Реконструкция на ВЛ 110 kV Негован-Кривина-Металургия	2016/2030
Реконструкция на ВЛ 110 kV Бариево	2024/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Ерма	2022/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Обединение	2022/2024
Реконструкция на ВЛ 110 kV Мрамор	2022/2024
Изграждане на ВЛ 110 kV от п/ст Мездра до п/ст Ботевград	2018/2028
Реконструкция на ВЛ 110 kV Градище	2026/2028
Изграждане на ВЛ 110 kV от п/ст Пелово до п/ст Кнежа	2026/2029
Реконструкция на ВЛ 110 kV Ураган-Тайфун -Дракон	2024/2027
Реконструкция на ВЛ 220 kV Камчия от ст 228 до п/ст Добруджа	2024/2032
Реконструкция на ВЛ 110 kV Галатя	2022/2024
Реконструкция на ВЛ 110 kV Комунари	2022/2028
Реконструкция на ВЛ 110 kV Емона	2022/2024
Изграждане на ВЛ 110 kV за захранване на п/ст Поморие към ЕЕС	2014/2026
Реконструкция ВЛ 110 kV Клокотница	2023/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Житница	2022/2024
Реконструкция на ВЛ 110 kV Красен	2023/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Миньор	2024/2028
Второ захранване на п/ст Свиленград	2025/2028
Реконструкция ветрило на п/ст Девня 1	2021/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Звездица	2024/2027
Реконструкция на ВЛ 110 kV Малеве-Славяново-Пясъчево	2023/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Роман-Косматица	2023/2029
Реконструкция на ВЛ 110 kV Ветрен	2023/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Ахелой	2023/2025
Реконструкция на ВЛ 110 kV Павлово-Бистрица-Железница	2024/2026
OPGW	
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Стража	2022/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Добрина	2023/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Кристал	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Мирowo	2024/2025
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Дрен	2025
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Елица	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Средна гора	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Бърдо	2024

Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Нипел	2024/2025
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Кутловица	2024/2025
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Неврокоп	2023/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Габър	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Бачиново	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Скалите	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Лозица	2023/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Подем	2023/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Драгомиров	2022/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Ровно	2022/2024
Монтаж на ADSS на ВЛ 110 kV Лъджене	2025
Монтаж на ADSS на ВЛ 110 kV Манолово	2022/2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Ормана	2025
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Броня	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Цимент	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Гложене	2024/2025
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Росина	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Палаузово	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Болгар	2024
Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV Купена	2024
ПОДСТАНЦИИ	
ПОДСТАНЦИИ СЪС СОБСТВЕНО ФИНАНСИРАНЕ	
п/ст „Курило“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2020/2030
п/ст „Курило“ - изграждане на САУП	2022/2025
п/ст „Металургична“ - изграждане на САУП и подмяна УРОП в ОРУ 400 kV	2026/2027
п/ст „Металургична“ - изграждане на видеонаблюдение. СОТ и пожароизвестяване	2025
п/ст „Хаджи Димитър“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Хаджи Димитър“ - изграждане на САУП	2021/2024
п/ст „Модерно предградие“ - изграждане на САУП	2022/2024
п/ст „Модерно предградие“ - изграждане на Тр-р СН 2	2024
п/ст „Модерно предградие“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ и пожароизвестяване	2023/2024
п/ст „София юг“ - подмяна релейни защиты в ОРУ 220 kV	2025
п/ст „София юг“ - въвеждане в експлоатация изследователски тестов обект за изследване на микро и нано мрежи и взаимодействието им с ЕЕС	2023/2025
п/ст „Казичене“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV	2026
п/ст „София изток“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „София изток“ - рехабилитация на уредба Ср.Н.	2024/2025
п/ст „Искър Индустрия“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2021/2024
п/ст „Костинброд“ - реконструкция ОРУ 110 kV и ЗРУ 20 kV изграждане на САУП и охранителни системи	2021/2026
п/ст „Столник“ - реконструкция ЗРУ 31,5 kV	2022/2024
п/ст „Столник“ - подмяна релейни защиты в ОРУ 220 kV и ОРУ 400 kV	2025

п/ст „Брезник“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2024
п/ст „Зелин“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2024
п/ст „Зелин“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Зелин“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ и пожароизвестяване	2023/2024
п/ст „Своге“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Червена могила“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024
п/ст „Червена могила“ - Подмяна на АТ	2024
п/ст „Червена могила“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 400 kV	2026
ТЕЦ „Република“ - реконструкция ОРУ 110 kV, изграждане на САУП, охранителни системи и изместване на управление	2022/2024
п/ст „Вакарел“ - изграждане на САУП	2024/2025
п/ст „Вакарел“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ и пожароизвестяване	2025
п/ст „Костенец“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2026/2027
п/ст „Ботевград“ - реконструкция на ОРУ	2024/2027
п/ст „Алдомировци“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „Алдомировци“ - изграждане на САУП	2023/2025
п/ст „Бобов дол“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2025
п/ст „София запад“ - Изграждане на видеонаблюдение, СОТ, контрол на достъп периметрова охрана.	2025/2026
п/ст „Кюстендил“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2026
п/ст „Бабино“ - изграждане на резервоар за пожарогасене	2024/2025
п/ст „София запад“ - подмяна релейни защиты в ОРУ 400 kV	2026
п/ст „Златица“ - ретрофит КРУ 20 kV	2024/2025
п/ст „Златица“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ и периметрова охрана	2025/2026
п/ст „Калища“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2025/2026
п/ст „Джумая“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП	2017/2026
п/ст „Банско“ - изграждане на САУП	2023/2025
п/ст „Кресна“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС	2022/2024
п/ст „Петрич“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2021/2026
п/ст „Гоце Делчев“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2026
п/ст „ЗПИ“ - изграждане на САУП	2024/2025
п/ст „Якоруда“ - изграждане на САУП	2024/2025
п/ст „Якоруда“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и пожароизвестяване	2024/2025
п/ст „Берковица“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024
п/ст „Мездра“ - изграждане ново поле 110 kV	2024/2025
п/ст „Роман“ - изграждане на САУП	2024/2025
п/ст „Бойчиновци“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV	2022/2025
п/ст „Вълчедръм“ - реконструкция на ОРУ 110 kV. СОТ. ВН и ПИС	2022/2024
п/ст „Мартиново“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025
п/ст „Криводол“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „Гъмзово“ - изграждане на САУП	2023/2024

п/ст „Кула“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Кула“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025
п/ст „Белоградчик“ - рехабилитация уредба Ср.Н.	2023/2024
п/ст „Белоградчик“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Орешец“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025
п/ст „Букьовци“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Оряхово“ - изграждане на САУП	2024/2025
п/ст „Дом“ - реконструкция ОРУ 110 kV и изграждане на САУП	2020/2024
п/ст „Видин 1“ - изграждане на САУП	2021/2024
п/ст „Белене“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Никопол“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Гулянци“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2026
п/ст „Плевен изток“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2027
п/ст „Тетевен“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2027
п/ст „Сторгозия“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2026
п/ст „Мелта“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2021/2025
п/ст „Луковит“ - реконструкция ОРУ 110 kV и изграждане на САУП и охранителни системи	2021/2024
п/ст „Кнежа“ - реконструкция ОРУ 110 kV и изграждане на ново изводно поле и САУП	2020/2026
п/ст „Долни Дъбник“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2018/2026
п/ст „Червен бряг“ -изграждане на видеонаблюдение. СОТ. периметрова охрана и ПИС	2024
п/ст „Червен бряг“ - изграждане на САУП	2024
п/ст „Червен бряг“ - изграждане на КРУ 20 kV	2019/2025
п/ст „Левски“ - изграждане на САУП	2022/2024
п/ст „Мизия“ - реконструкция ЗРУ 31.5 kV	2021/2024
п/ст „Мизия“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV и ОРУ 400 kV	2026
п/ст „Златна Панега“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Свищов“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „Полски Тръмбеш“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ и ВН	2022/2024
п/ст „Павликени“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2026
п/ст „Трявна“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Стражица“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2026/2027
п/ст „Елена“ - реконструкция на ОРУ	2024/2025
п/ст „Горна Оряховица изток“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ и ВН	2022/2026
п/ст „Горна Оряховица“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Горна Оряховица ЗРУ“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС	2024
п/ст „Горна Оряховица“ - рехабилитация на уредба Ср. Н	2020/2025
п/ст „Дряново“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2026/2027
п/ст „Царевец“ - подмяна релейни защиты в ОРУ 400 kV	2025
п/ст „Емка“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2024
п/ст „Русалия“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2026
п/ст „Габрово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026

п/ст „Русе“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024
п/ст „Русе“ - реконструкция на ЗРУ 10 kV	2024/2029
п/ст „Русе“ - реконструкция и изместване на трасе на кабели 20 kV	2023/2025
п/ст „Русе“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС	2025
п/ст „Датекс“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2025
п/ст „Исперих“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2026
п/ст „Кубрат“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2027
п/ст „Дулово“ - реконструкция на ОРУ ПО kV	2022/2024
п/ст „Дулово“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Алфатар“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2025/2027
п/ст „Мадара“ - подмяна на релейни зашита в ОРУ 220 kV	2023/2026
п/ст „Мадара“ - рехабилитация на АТ 201, 202 и 203	2024/2025
п/ст „Търговище 1“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2028
п/ст „Шумен Г“ - изграждане на САУП	2022/2024
п/ст „Попово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2028
п/ст „Омуртаг“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС	2022/2024
п/ст „Хан Крум“ - изграждане на телесигналзация	2024
п/ст „Добруджа“ - рехабилитация система за видеонаблюдение	2024/2025
п/ст „Албена“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „Добруджа“ - рехабилитация на реактор 200 MVA	2024/2025
п/ст „Добруджа“ - подмяна АТ	2024/2025
п/ст „Варна“ - разрушаване на ОРУ 750 kV	2024/2025
п/ст „Варна“ - рехабилитация система за видеонаблюдение	2023/2024
п/ст „Тръстиково“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „Белослав“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „Шабла“ - изграждане ново поле 110 kV и монтаж на трети трансформатор 110/20 kV	2026
п/ст „Генерал Тошево“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2019/2024
п/ст „Фаворит“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2023/2028
п/ст „Вълчи дол“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП. СОТ, ВН и	2022/2024
п/ст „Тервел“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2027
п/ст „Добрич“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2028
п/ст „Добруджа“ - рехабилитация система за видеонаблюдение	2024/2025
п/ст „Провадия“ - реконструкция ОРУ 110 kV и изграждане на САУП	2021/2024
п/ст „Бургас“ - доставка и монтаж на 2 бр. АТ 400/110 kV, 350 MVA	2024
п/ст „Славейков“ - реконструкция на ЗРУ 20 kV	2020/2025
п/ст „Кабиле“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2027
п/ст „Победа“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС	2019/2028
п/ст „Поморие“ 110/20 kV - изграждане на нова подстанция	2018/2025
п/ст „Приморско“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ. ВН и ПИС	2022/2025
п/ст „Мандра“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2026
п/ст „Лозово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2027

п/ст „Бургас индустрия“ - рехабилитация САУП	2023/2024
п/ст „Грудово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС	2022/2024
п/ст „Дебелт“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Дебелт“ - ретрофит КРУ 10 kV - 29 бр.	2024/2025
п/ст „Босна“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2029
п/ст „Слънчев бряг“ - изграждане на САУП	2024
п/ст „Тенево“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Полиестерни влакна“ - изграждаме на САУП	2023/2024
п/ст „Стралджа“ - реконструкция на ОРУ 110 kV, СОТ, ВН и ПИС	2022/2024
п/ст „Стралджа“ - изграждане на САУП	2022/2024
п/ст „Котел“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2028
п/ст „Марица изток 3“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV и ОРУ 400 kV	2025/2026
п/ст „ОРУ ТЕЦ Марица изток 3“ - Изграждане на система за видеонаблюдение	2024
п/ст „Марица изток“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV	2026
п/ст „Марица изток“ - монтаж на 2 бр. реактори 50MVar	2021/2024
п/ст „Твърдица“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV	2025
п/ст „Самара“ - реконструкция ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Дъбово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Хидравлика“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2026
п/ст „Хидравлика“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Комуна“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Гълъбово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV, ЗРУ 20 kV и изграждане на САУП	2021/2025
п/ст „Речица“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2026
п/ст „Сливен индустрия“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2024
п/ст „Зора“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2027
п/ст „ТЕЦ Сливен“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2024
п/ст „Колга Ганчев“ - рехабилитация на ОРУ 110 kV и ЗРУ 20 kV	2024/2030
п/ст „Узунджово“ - подмяна на релейни защиты в ОРУ 220 kV	2026
п/ст „Димитровград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2024
п/ст „Узунджово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2026
п/ст „Свиленград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2025
п/ст „ТЕЦ Марица 3“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2024
п/ст „Харманли“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2026
п/ст „Маджарово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2027
п/ст „Любимец“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и монтаж на СТ 3	2023/2027
п/ст „Гледка“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2021/2029
п/ст „Арпезос“ -изграждане на САУП	2022/2024
п/ст „Момчилград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2027
п/ст „Крумовград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2027
п/ст „Пловдив“ - изграждане нова колона в ОРУ 400 kV за ВЛ 400 kV Вазов към п/ст Царевец	2026/2029
п/ст „Христо Проданов“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2025

п/ст „Велинград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ. ВН и ПИС	2022/2024
п/ст „Попинци“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане па САУП	2021/2024
п/ст „Пловдив“ - подмяна на релейни зашита в ОРУ 220 kV и ОРУ 400 kV	2025
п/ст „Хисар“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП и охранителни системи	2022/2024
п/ст „Карлово 1“ - изграждане на САУП	2023/2024
п/ст „Карлово 1“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС	2022/2024
п/ст „Христо Смирненски“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2029
п/ст „Кърнаре“ - реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП	2023/2026
п/ст „Сопот“ - реконструкция на ОРУ 110 kV. ЗРУ 20 kV и изграждане на САУП	2024/2027
п/ст „Златоград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2022/2025
п/ст „Златоград“ - изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС	2024
п/ст „Конски дол“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2023/2029
п/ст „Асеновград“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2025/2027
п/ст „Смолян“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2024/2028
п/ст „Белово“ - реконструкция на ОРУ 110 kV	2026/2028
Подмяна на силови трансформатори в подстанции	2025/2032
МЕРЕНЕ	
Доставка и монтаж на статични електромери	
Рехабилитация на търговско мерене в подстанции	
СДУ	
Разширение и модернизация на телекомуникационна мрежа от устройства за оптичен пренос	2024/2033
Разширение и модернизация на телекомуникационна мрежа ВЧ канали (включително - ВЧ обработки)	2024/2033
Разширение и модернизация на телекомуникационна мрежа за пренос на команди за УРЗ и Г1АА	2024/2033
Разширение и модернизация на диспечерската телефонна мрежа	2024/2033
Изграждане на резервираща сателитна комуникационна мрежа с обекти на дистанционно управление	2024/2033
Разширение и модернизация на диспечерската телемеханична мрежа	2024/2033
Изграждане на системи за дистанционно управление на обекти към ОП „София“	2024/2033
Изграждане на системи за дистанционно управление на обекти в п/ст „Военна рампа“	2024
Изграждане на системи за дистанционно управление на обекти в ТЕЦ Република	2023/2025
Изграждане на системи за дистанционно управление на обекти в п/ст „Вакарел“	2024/2025
Изграждане на системи за дистанционно управление на обекти към ОП „Пловдив“	2024/2033
Модернизация на САУП в п/ст „Добруджа“	2024/2025
Модернизация на САУП в п/ст „Пловдив 400“	2024/2025
Модернизация на САУП в п/ст „Варна“	2025
Модернизация на САУП в ТЕЦ МИ 3	2025/2026
Модернизации на системи за дистанционно управление на системни подстанции	2024/2031
Модернизация на САУП в п/ст „Добруджа“	2024/2025
Модернизация на САУП в п/ст „Пловдив 400“	2024/2025
Модернизация на САУП в п/ст „Варна“	2025/2026

Модернизация на САУП в ТЕЦ МИ 3	2025/2027
Изграждане на САУП п/ст „Мадара“	2026/2028
Изграждане на САУП п/ст „Образцов чифлик“	2026/2028
Изграждане на САУП п/ст „Мизия“	2026/2028
SCADA/EMS	
Разширение на възможностите на телекомуникационните интерфейси на SCADA/EMS системи	2024/2033
Модернизация на 5 броя дисплейни стени за ЦДУ и ТДУ	2025/2026
5 бр. SCADA за ОП	2025/2026
Доставка на два броя сателитни терминали и два броя маршрутизатори за международна свързаност	2024/2025
Модернизация на системата за наблюдение, контрол и управление (SCADA/EMS) на ЦДУ и ТДУ	2024/2025
РЕЗЕРВНО ЗАХРАНВАНЕ	
Модернизация и разширение на системите за резервирано захранване 380/220VAC - инвертор) UPS-и, дизел-генератори, АВР-и	2024/2033
Модернизация и разширение на системите за резервирано захранване - токоизправители 48VDC и батерии км» тях. конвертори 220/48VDC	2024/2033
Модернизация и разширение на системите за резервирано захранване - захранващи табла	2024/2033
ОБЩИ	
Изграждане и разширение на мрежи за дистанционно наблюдение на апаратура за АСДУ	2024/2033
Изграждане и разширение на мрежи за дистанционен достъп до релейни защиты	2024/2033
Модернизация на пожарогасителна инсталация	2024
Товарен асансьор	2024
Оборудване на резервен диспечерски център с 10 работни места	2024
Изграждане на система за мениджмънт на устройства тип „защитна стена“	2025
Изграждане на система за динамично наблюдение на преносни способности	2025/2026

ЕСО ЕАД е представило отчет, като е посочило обектите, които не са изпълнени в срок и е направило обосновка за неизпълнението на всяка незавършена инвестиция по проекти/и с взето инвестиционно решение, която е следвало да бъде завършена до края на 2023 г., както следва:

1. Реконструкция на ВЛ 110 kV „Емона”

ЕСО ЕАД посочва, че забавянето е поради невъзможност за изключване на ВЛ 110 kV „Емона“ заради реконструкция на п/ст „Лазур“, ВЛ 110 kV „Бор“ и п/ст „Бяла“. За п/ст „Бяла“ се е получила невъзможност за захранване на изводи на ниво 20 kV. Обекта е завършен месец март 2024 г.

2. Реконструкция на ВЛ 110 kV „Житница“

Дружеството посочва, че реконструкцията е завършена 2023 г., за 2024 г. са оставени средства за допълнителни разходи по обекта.

3. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Стража“

ЕСО ЕАД посочва, че през 2023 г. е сключен договор с избран изпълнител. Предвид дългия срок за доставка на мълниезащитно въже с вградени оптични влакна тип OPGW е отложен за изпълнение през 2024 г.

4. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Петрол“

Дружеството посочва, че отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

5. Монтаж на ADSS на ВЛ 110 kV „Търнак“

ЕСО ЕАД посочва, че за 2023 г. е предвиден да се изпълни по възлагане, но предвид заетостта на ЕСО Проект, обекта е преплануван да се извърши 2025 г.

6. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Климентово“

Дружеството посочва, че след отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

7. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Орловец“

Дружеството посочва, че след отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

8. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Манастирица“

Дружеството посочва, че след отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

9. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Керамик“

Дружеството посочва, че след отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

10. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Ормана“

Като причина за забавянето, ЕСО ЕАД посочва, че част от оптичното мълниезащитно въже за обекта е изтеглено, а останалата част ще се изтегли на по-късен етап.

11. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Кулата“

Дружеството посочва, че след отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

12. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Броня“

ЕСО ЕАД посочва, че през 2023 г. е сключен договор с избран изпълнител. Предвид дългия срок за доставка на мълниезащитно въже с вградени оптични влакна тип OPGW е отложен за изпълнение през 2024 г.

13. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Цимент“

ЕСО ЕАД посочва, че през 2023 г. е сключен договор с избран изпълнител. Предвид дългия срок за доставка на мълниезащитно въже с вградени оптични влакна тип OPGW е отложен за изпълнение през 2024 г.

14. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Гложене“

ЕСО ЕАД посочва, че за 2023 г. е предвиден да се изпълни по възлагане, но предвид заетостта на ЕСО Проект, обекта е преплануван да се извърши 2025 г.

15. Монтаж на OPGW на ВЛ 110 kV „Ахинора“

Дружеството посочва, че след отпаднала необходимост поради включване на обекта в програма Rerower EU, която предвижда реконструиране на електропровода с цел увеличаване на преносната способност за изнасяне на енергията от възобновяеми енергийни източници е причината за забавянето.

16. п/ст „ОРУ ТЕЦ Варна“ – Реконструкция и разширение на ОРУ 220 kV и 110 kV

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето – отпаднало от програмите, поради неясно развитие на ТЕЦ Варна.

17. п/ст „Гледка“ – Реконструкция ОРУ 110 kV

Дружеството посочва, че инвеститорския интерес за присъединявания, се е насочил към други обекти, поради което отпада необходимостта от реконструкция. Обекта отпада от

програмите.

18. п/ст „Попинци“ – Реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС

ЕСО ЕАД посочва, че е направено ново изводно поле, като допълнение към договора за СМР, респективно има и Анекс към основният договор. Физически обекта е завършен на 18.09.2023г. с Акт 15.

19. п/ст „Вълчедръм“ – Реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС.

ЕСО ЕАД е посочил, че изпълнителят не е направил нужната организация на работната ръка и не е работил ефективно, което довежда до забавяне на обекта във времето. Начислена му е максималната неустойка по договор. Обекта става преходен 2023-2024г.

20. п/ст „Вълчи дол“ – Реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС

ЕСО ЕАД посочва, че физически напълно е завършен през 2023 г. Само последното плащане за обекта е извършено в началото на м. Януари 2024г.

21. п/ст „Кресна“ – Реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС

Дружеството е посочило, че забавянето е в следствие на лоша организация на СМР от страна на изпълнителя, на когото му е начислена максималната неустойка. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г.

22. п/ст „Велинград“ – Реконструкция на ОРУ 110 kV и изграждане на САУП, СОТ, ВН и ПИС

ЕСО ЕАД посочва, че обекта е завършен с Акт 15 от 22.11.2023 г., а ДПК е проведено 13.03.2024 г.

23. п/ст „Емка“ – Реконструкция ОРУ 110 kV

Дружеството е посочило, че обекта е стартирал по-късно, поради изискване на община Севлиево да се реализират допълнителни вещни права за преминаване и достъп, неизвестни по време на предшестващите процедури по проектиране и съгласуване. Обекта е станал преходен 2023 г. – 2024 г.

24. п/ст „Сливен индустрия“ – Реконструкция ОРУ 110 kV

Дружеството е посочило, че изпълнителя не е направил нужната организация на работната ръка и не е работил ефективно, което е довело до забавяне на обекта във времето. Начислени са му неустойки по договор. Обекта става преходен 2023-2024г.

25. п/ст „Луковит“ – Реконструкция ОРУ 110 kV

ЕСО ЕАД посочва, че в процеса на изпълнение на СМР се установява, че физически е невъзможно в конкретните почвени условия да бъдат достигнато нормативното заземително съпротивление. Обекта е спрял до провеждането на нова ОП за избор на изпълнител на външна на заземителна инсталация към ВЛ „Румянцево“ и ВЛ „Цимент“. Налице е също забавяне на СМР от страна на изпълнителя и му е начислена максималната неустойка. Обекта става преходен 2023-2024 г.

26. п/ст „Костенец“ – Реконструкция ОРУ 110 kV

Дружеството посочва, че поради заявени инвестиционни намерения за присъединяване на ВЕИ към други обекти, приоритетно са преместени реконструкциите на подстанции, което измества п/ст „Костенец“ назад във времето. Обекта е преместен за 2027-2028 г.

27. п/ст „Модерно предградие“ – Изграждане на видеонаблюдение, СОТ и ПИС.

ЕСО посочва, че изпълнението на обекта е планирано чрез възлагане. Забавяне на сключване на договор за изпълнение от изпълнителя. Договор е сключен на 14.12.2023г. със срок на изпълнение 90 дни, което доведе до цялостното забавяне. Обекта става преходен 2023-2024г.

28. п/ст „Димитър Димитров“ – Изграждане на САУП

Причини за забавянето: Обекта е технически завършен към Декември 2023 г. През 2024 г. се извършват функционални изпитания с опорен пункт за дистанционно управление.

29. п/ст „Модерно предградие“ – Изграждане САУП

ЕСО ЕАД е посочил, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки е довело до забавяне на изпълнението. През първото полугодие на 2023 г., със собствени сили са изпълнени преходни обекти от 2022 г., забавени поради епидемичната обстановка в страната. Обекта става преходен 2023-2024 г. и е завършен през Април 2024г.

30. п/ст „Модерно предградие“ – Изграждане собствени нужди тр-р СН 2

Забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, са довели до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023-2024 г.

31. п/ст „София Юг“ – Въвеждане експлоатация на изследователски тестов обект за изследване на микро и нано мрежи и взаимодействието им с ЕЕС

Дружеството посочва, че няма разрешение за строеж и обекта се прехвърля за 2025 г.

32. п/ст „София изток“ – Рехабилитация уредби Ср.Н.

ЕСО ЕАД е посочил, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки е довело до забавяне на изпълнението. През първото полугодие на 2023 г., със собствени сили са изпълнени преходни обекти от 2022 г., забавени поради епидемичната обстановка в страната. Прехвърлен обект за изпълнение през 2024 г. – 2025 г.

33. п/ст „Своге“ – Реновиране на силов трансформатор до 110 kV при заводски условия.

ЕСО ЕАД посочва, че е отпаднала необходимостта от реновиране.

34. п/ст „Зелин“ – Изграждане САУП

Тъй като за обекта е предвидена и реконструкция на ОРУ и във връзка със съчетаване на дейностите изграждането САУП, става преходен обект 2023-2024 г.

35. п/ст „Зелин“ – Изграждане на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и пожароизвестяване

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето планирана реконструкция на ОРУ 110 kV за обекта изграждането на видеонаблюдение, СОТ, периметрова охрана и ПИС, която става част от проекта за реконструкция.

36. п/ст „Бобов дол“ – Рехабилитация уредба Ср.Н.

Дружеството посочва причина за забавянето забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали, /разединители Ср.Н/. Обекта става преходен 2023-2024г.

37. п/ст „Джумая“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023-2024 г.

38. п/ст „Брусарци“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г.

39. п/ст „Букъовци“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г.

40. п/ст „Роман“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г.

41. п/ст „Оряхово“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023-2024 г.

42. п/ст „Белоградчик“ – Рехабилитация уредба Ср.Н.

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по

сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г.

43. п/ст „Нервен бряг“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023-2024г.

44. п/ст „Бета“ – Реновиране на силов трансформатор до 110 kV при заводски условия ЕСО ЕАД посочва, че е отпаднала необходимостта от реновиране.

45. п/ст „Златна панега“ – Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обектът захранва едноименен Циментен завод, който е с непрекъснат работен процес и изключването на захранването за ремонтни дейности е обвързано с технологичен график на завода. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г. и е завършен през Май 2024 г.

46. п/ст „Провадия“ – Рехабилитация уредба Ср.Н.

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023 г. – 2024 г. и е технически завършен праз Юни 2024 г.

47. п/ст „Добрич“ – Реновиране на силов трансформатор до 110 kV при заводски условия

ЕСО ЕАД посочва, че е отпаднала необходимостта от реновиране. Отпаднало от програмите.

48. п/ст „Бургас“ – Подмяна на 2 (два) броя АТ

ЕСО ЕАД посочва, че сключване на договора за доставка, който е сключен на 30.03.2023г., е причина за забавянето. Обекта става преходен 2023-2024 г. Съоръженията са монтирани през Април 2024 г.

49. п/ст „Тенево" - Изграждане САУП

Дружеството посочва, че забавени доставки на съоръжения, апаратура и материали по сключени договори за доставки, което е довело до забавяне на изпълнението. Обекта става преходен 2023-2024 г.

50. п/ст „Хидравлика“ – Изграждане САУП

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Обществената поръчка за доставка команден шкаф собствени нужди (КШСН) и командно-релеен шкаф (КРШ) 2023, е сключен договор на 09.11.2023 г. със срок на изпълнение 120 дни, което довежда обекта да стане преходен 2023 г. – 2024 г.

51. Ремонт ограда п/ст „Червен бряг“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г. Към месец юли, изпълнението на обектите в п/ст „Гулянци“ и п/ст „Белене“ е приключило. Изпълнението на обектите в п/ст „Червен бряг“ и п/ст „Тетевен“ продължава.

52. Ремонт ограда п/ст „Гулянци“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г. Към месец юли, изпълнението на обектите в п/ст „Гулянци“ и п/ст „Белене“ е приключило. Изпълнението на обектите в п/ст „Червен бряг“ и п/ст „Тетевен“ продължава.

53. Ремонт ограда п/ст „Белене“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г. Към месец юли, изпълнението на обектите в п/ст „Гулянци“ и „Белене“ е приключило. Изпълнението на обектите в п/ст „Червен бряг“ и „Тетевен“ продължава.

54. Ремонт ограда п/ст „Тетевен“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г. Към месец юли, изпълнението на обектите в п/ст „Гулянци“ и п/ст „Белене“ е приключило. Изпълнението на обектите в п/ст „Червен бряг“ и „Тетевен“ продължава.

55. Ремонт покрив административна сграда управление МЕР Русе

Дружеството посочва, че поради липса на оферти повторно е проведена процедурата за възлагане на обществена поръчка. Изпълнението на обекта е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., на обекта се изпълняват СМР.

56. Отводняване и вертикална планировка п/ст „Шумен запад“

ЕСО ЕАД посочва като причини за забавянето необходимост от изготвяне на инвестиционен проект и необходимост от провеждане на процедура за избор на консултант. Изпълнението на обекта е отложено за 2024 г.

57. Ремонт покрив административна сграда управление МЕР Шумен

ЕСО ЕАД посочва, че причина за забавянето е, че имотът е в съсобственост с „Електроразпределение Север“ АД, провеждат се преговори за съвместно възлагане на ремонта. Изпълнението на обекта е отложено за 2024 г.

58. Ремонт командни зали в п/ст „Дългопол“, п/ст „Тръстиково“ и п/ст „Варна запад“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето – технологична невъзможност за изпълнение на СМР, свързана с необходимостта от преоборудване на залите. Ремонтът е изпълнен напълно към месец юли 2024 г.

59. Ремонт ограда и отводнителна канавка в п/ст „Металургична“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето – прекратяване на процедурата поради неточности в техническата документация, повторно обявяване на процедурата, след извършени корекции. Изпълнението на строителството е планирано за 2024 г. Към месец юли, 2024 г. на обекта се изпълняват СМР.

60. Ремонт фундаменти – ОРУ 400kV и ОРУ 110kV в п/ст „София запад“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г.

61. Ремонт фундаменти Прекъсвачи 400kV Збр. (6-1, 6-2, 6-0) в п/ст „София запад“

Дружеството посочва, че процедурата за възлагане на обществена поръчка е прекратена и отложена за 2024 г., поради промяна във вида на оборудването (прекъсвачите).

62. Укрепване на командно-технологична сграда (КТС) в п/ст „Кюстендил“

Дружеството посочва, че се е наложило забавяне при възлагането и изпълнението на инвестиционен проект за предвиденото укрепване. Изпълнението на обекта е предвидено за 2024 г.

63. Ремонт командно-административна сграда (КАС) и ЗРУ в п/ст „Гоце Делчев“

Като причина за забавянето ЕСО ЕАД посочва повторно провеждане на процедурите за възлагане на обществена поръчка, поради получаване на оферти, неотговарящи на изискванията на възложителя. Изпълнението на обектите е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., на обект Ремонт КАС и ЗРУ в п/ст „Гоце Делчев“ се изпълняват СМР. Предстои стартиране изпълнението на СМР на обект Ремонт ограда в п/ст „Якоруда“.

64. Ремонт ограда в п/ст „Якоруда“

Като причина за забавянето ЕСО ЕАД посочва повторно провеждане на процедурите за възлагане на обществена поръчка, поради получаване на оферти, неотговарящи на изискванията на възложителя. Изпълнението на обектите е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., на обект Ремонт КАС и ЗРУ в п/ст „Гоце Делчев“ се изпълняват СМР. Предстои стартиране изпълнението на СМР на обект Ремонт ограда в п/ст „Якоруда“.

65. Ремонт покрив КАС в п/ст „Бонония“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни

метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., обектите са изпълнени.

66. Ремонт покрив КАС в п/ст „Белоградчик“

ЕСО ЕАД посочва като причина за забавянето закъснение при сключване на договорите. Договорите са сключени в края на годината. Поради лошите зимни метеорологични условия, изпълнението е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., обектите са изпълнени.

67. Ремонт на портални конструкции и антикорозионна защита (АКЗ) в ОРУ 220 kV, п/ст „Марица изток 3“

Дружеството посочва като причина за забавянето - промяна във фактическото състояние на порталните конструкции в ОРУ и необходимост от актуализиране на инвестиционния проект за изпълнение на СМР свързани с предвидения ремонт. Изпълнението на обекта е предвидено за 2024 г.

68. Ремонт административна сграда управление МЕР Стара Загора

ЕСО ЕАД посочва, че повторно провеждане на процедурата за възлагане на обществена поръчка, поради получаване на оферти, неотговарящи на изискванията на възложителя, е причина за забавянето. Изпълнението на обекта е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., на обекта се изпълняват СМР

69. Ремонт фундамент под силов трансформатор № 2. п/ст „Ивайловград“

ЕСО ЕАД посочва, че повторно провеждане на процедурата за възлагане на обществена поръчка, поради получаване на оферти, неотговарящи на изискванията на възложителя, е причина за забавянето. Изпълнението на обекта е отложено за 2024 г. Към месец юли, 2024 г., на обекта се изпълняват СМР.

70. Подмяна на стоманобетонни портали на шинна система 110 kV – п/ст „Смолян“

ЕСО ЕАД посочва причина за забавянето е необходимост от изготвяне на инвестиционен проект и необходимост от провеждане на процедура за избор на консултант. Изпълнението на обекта е отложено за 2024 г.

Икономически показатели.

Годишните прогнозни стойности на всички разходи за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация на обектите от електропреносната мрежа и на системите за защита и управление на ЕЕС за периода на Десетгодишния план за периода 2024 г. – 2033 г. са в размер на 1 877 020 хил. лв. В заложените инвестиции не се включват планираните разходи за присъединяване на нови ВЕИ. Най-голям размер на инвестициите са предвидени за развитие на подстанции (943 194 хил. лв. за периода на Плана) и електропроводи (770 567 хил. лв. за целия период на Плана). Размерът на инвестициите, разпределени по години, е описан в следващата таблица:

Година	Разходи за инвестиции (хил. лв.)
2024 г.	176 013
2025 г.	194 124
2026 г.	201 352
2027 г.	195 652
2028 г.	184 044
2029 г.	181 095
2030 г.	176 620
2031 г.	175 230
2032 г.	175 290
2033 г.	178 370

От представения одитиран годишен финансов отчет на ЕСО ЕАД за 2023 г. е видно, че дружеството е увеличило печалбата си от оперативната дейност от 101 319 хил. лв. за 2022 г. на 278 263 хил. лв. за 2023 г. От представения индивидуален отчет на паричните потоци, за годината, приключваща на 31.12.2023 г. е видно, че ЕСО ЕАД увеличава размера на вложените средства за инвестиции, като за 2023 г., паричните потоци от инвестиционна дейност са в размер на 155 743 хил. лв., което е с над 12% увеличение спрямо 2022 г., когато те са били в размер на 138 858 хил. лв. ЕСО ЕАД приключва 2023 г. с парични средства и еквиваленти в размер на 664 960 хил. лв. За 2022 г., паричните средства в края на периода са 406 135 хил. лв. В тази връзка след извършен анализ на състоянието на ЕСО ЕАД на база представения одитиран годишен финансов отчет за 2023 г. може да се направи извод, че дружеството ще разполага със средства за изпълнение на инвестиционната си програма.

Във връзка с гореизложеното КЕВР счита, че Планът за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2024-2033 г. на ЕСО ЕАД е в съответствие с нормативните изисквания, осигурява необходимото ниво за сигурно и качествено захранване на клиентите и потребители на електрическа енергия и развитие на преносната мрежа.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 3, т. 8 във връзка с чл. 81г от Закона за енергетиката

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

Одобрява Плана за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2024-2033 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД.

Решението подлежи на обжалване пред Административен съд София - град в 14 (четирнадесет) дневен срок.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА